

Effecten van zonnepark Hijken op beschermde soorten en gebieden

Toetsing aan de Wet natuurbescherming en toets aan
het Natuurnetwerk Drenthe

I. Hille Ris Lambers

Bureau Waardenburg bv
Ecologie & landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

Effecten van zonnepark Hijken op beschermde soorten en gebieden

Toetsing aan de Wet natuurbescherming en toets aan het Drents Natuurnetwerk

drs. ing. I. Hille Ris Lambers

Status uitgave: concept

Rapportnummer:	17-121
Projectnummer:	17-0264
Datum uitgave:	31-07-2017
Projectleider:	drs. ing. I. Hille Ris Lambers
Naam en adres opdrachtgever:	Solarcentury Benelux BV Binnen Parallelweg 10 5701 PH Helmond
Referentie opdrachtgever:	bericht dd. 12 juni 2017
Akkoord voor uitgave:	drs F. van Vliet

Paraaf:

Graag citeren als: Hille Ris Lambers, I. 2016. Effecten van zonnepark Hijken op beschermde soorten en gebieden. Toetsing aan de Wet natuurbescherming en toets aan het Drents Natuurnetwerk. Bureau Waardenburg Rapportnr. 17-121. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Trefwoorden: zonnepark, zonnepark, Drenthe.

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Solarcentury BV

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl

Voorwoord

Solarcentury BV onderzoekt de mogelijkheden om een zonnepark te ontwikkelen iets ten noorden van Beilen, ten westen van de A28. Op enige kilometers van de locatie liggen enige Natura 2000-gebieden. Delen van het Natuurnetwerk Nederland grenzen aan het plangebied.

Bij de ontwikkeling van het zonnepark zal rekening gehouden moeten worden met de mogelijke effecten op beschermde soorten en gebieden.

Solarcentury BV heeft Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om een oriënterend onderzoek uit te voeren naar mogelijke effecten van de ingreep op door de Wet natuurbescherming beschermde soorten en gebieden (Natura 2000-gebieden) en op het Natuurnetwerk Drenthe.

In de conclusies van onderhavig rapport wordt ingegaan op de vraag of er een reële kans is op (significante) effecten en of vervolgstappen, zoals nadere onderzoeken of een ontheffings- of vergunningaanvraag noodzakelijk zijn.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

drs. ing. Ingrid Hille Ris Lambers	veldwerk, rapportage, fotografie, projectleiding;
ing. Lieuwe Anema	kaartmateriaal;
drs. F. van Vliet	eindredactie, kwaliteitsborging.

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het Kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem is ISO gecertificeerd.

Voor Solarcentury BV werd het project begeleid door Pondera. Wij danken Jan-Willem Broersma hartelijk voor de prettige samenwerking.

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doel	7
1.2 Aanpak toetsing Wet natuurbescherming	7
1.3 Aanpak 'nee, tenzij-toets' NND	10
2 De locatie van het zonnepark	11
3 Aanwezigheid van beschermde soorten	15
3.1 Planten.....	15
3.2 Ongewervelden.....	15
3.3 Vissen	16
3.4 Amfibieën.....	16
3.5 Reptielen	16
3.6 Grondgebonden zoogdieren	16
3.7 Vleermuizen	17
3.8 Vogels	17
4 Effecten op beschermde soorten.....	19
4.1 Vogels	19
4.2 Vleermuizen	19
4.3 Overige soorten.....	20
5 Natura 2000 en de zonneparklocatie	21
5.1 Natura 2000-gebieden nabij het plangebied	21
5.2 Relatie plangebied en Natura 2000-gebieden	21
6 Effecten op Natura 2000-doelen.....	25
6.1 Mogelijke effecten en de invloedssfeer van het project.....	25
6.2 Bepaling en beoordeling van effecten	25
6.3 Cumulatieve effecten	26
6.4 Significantie	26
7 Effecten op het Natuurnetwerk Drenthe	27
7.1 Het plangebied en het Natuurnetwerk Drenthe	27
7.2 Effecten op het NND.....	27
7.3 Beoordeling van effecten op het NND	27

8	Conclusies.....	29
8.1	Conclusies Wnb (onderdeel soortenbescherming)	29
8.2	Conclusies Wnb (onderdeel gebiedenbescherming)	29
8.3	Conclusie Natuurnetwerk Drenthe.....	29
9	Literatuur.....	31
	Bijlage 1 Kader Wet natuurbescherming	32

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Solarcentury BV is voornemens om een zonnepark te ontwikkelen nabij Hijken. Het plangebied voor het zonnepark omvat twee deellocaties. In figuur 1 is de ligging van het plangebied in de ruimere omgeving te zien.

Het plangebied ligt op meerdere kilometers van gebieden die van internationale betekenis zijn voor onder andere vogels en daarom als Natura 2000-gebied onder de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn zijn aangewezen. In onderhavig rapport wordt de aanleg en het gebruik van het zonnepark aan de Wet natuurbescherming (onderdeel gebiedenbescherming) getoetst.

Grenzend aan het zonnepark bevinden zich enkele landschapselementen die als onderdeel van het Natuurnetwerk Drenthe (NND) zijn aangewezen. In onderhavig rapport wordt de aanleg en het gebruik van het zonnepark aan het NND-beleid getoetst.

Solarcentury BV heeft Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om een oriënterend onderzoek uit te voeren naar mogelijke effecten van het geplande zonnepark Hijken op beschermde soorten en gebieden.

Het doel van onderhavig onderzoek is bepalen welke effecten het zonnepark zal hebben en hoe deze effecten zich verhouden tot de wettelijke kaders van de Wet natuurbescherming en het NND.

1.2 Aanpak toetsing Wet natuurbescherming

Voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van de toetsing aan de Wet natuurbescherming (kortweg: Wnb) voor zowel het onderdeel soortenbescherming als het onderdeel gebiedenbescherming.

1.2.1 Toetsing aan de Wnb (onderdeel soortenbescherming)

Bij de aanleg en in gebruikname van zonnepark Hijken moet rekening worden gehouden met de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren. Als het voorgenomen zonnepark leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, zal moeten worden nagegaan of een vrijstelling geldt of dat een ontheffing moet worden verkregen (zie bijlage 1).

In deze rapportage zijn de effecten van het geplande zonnepark op beschermde soorten planten en dieren beschreven. De toetsing bestaat uit een beoordeling van de aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied. Nagegaan is wat de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze

soorten is en wat de te verwachten effecten van het zonnepark op deze beschermde soorten zijn.

Houdbaarheid gegevens

De conclusies over de soortenbescherming in dit rapport zijn gebaseerd op veldgegevens van 2017. De gegevens over beschermde soorten zijn houdbaar tot en met 2020 bij ongewijzigd gebruik van het gebied.

Wet natuurbescherming per 1 januari 2017

De Wet natuurbescherming onderscheidt bij de bescherming van soorten drie beschermingsregimes: 'Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn' (Wnb § 3.1), 'Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn' (Wnb § 3.2) en 'Beschermingsregime andere soorten' (Wnb § 3.3). De eerste twee beschermingsregimes zijn vergelijkbaar met 'vogels' en 'Tabel 3' onder de huidige Flora- en faunawet.

Het bevoegd gezag voor de Wnb in Drenthe is de Provincie Drenthe. De Provincie Drenthe hanteert vrijstelling voor algemeen voorkomende soorten uit de categorie 'Beschermingsregime andere soorten' bij ruimtelijke ontwikkelingen.

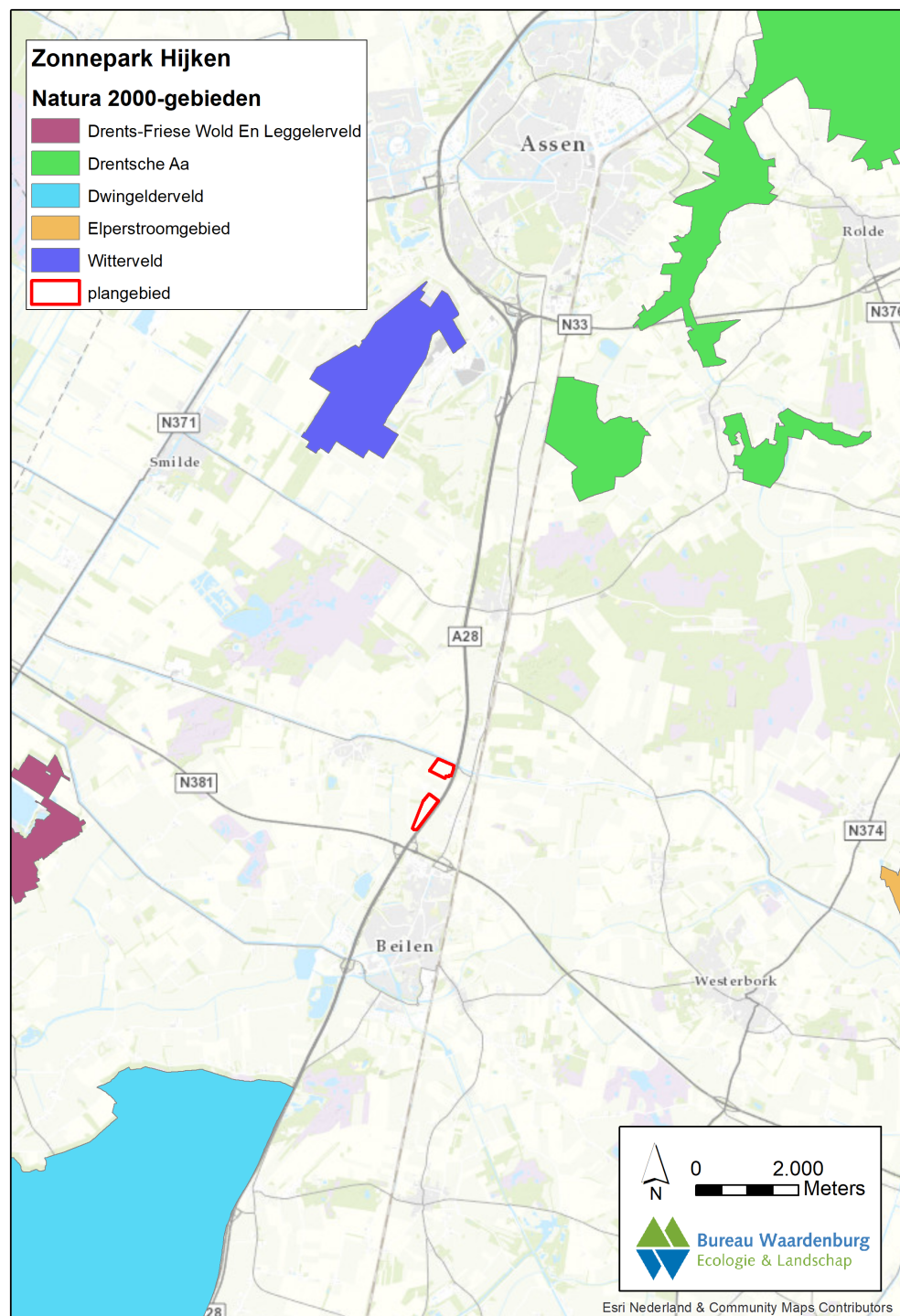
1.2.2 Toetsing aan de Wnb (onderdeel gebiedenbescherming)

Het geplande zonnepark ligt op meer dan 2 kilometer van Natura 2000-gebieden Dwingelderveld, Witterveld, Elperstroomgebied, Drentsche Aa, Drents-Friese Wold en Leggelderveld. In figuur 1.1 is de ligging van de planlocatie ten opzichte van deze Natura 2000-gebieden te zien.

Als de voorziene ingrepen negatieve effecten hebben op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden is een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming vereist. Ook kunnen maatregelen om negatieve effecten te voorkomen, te verminderen of te compenseren nodig zijn. Voor een nadere uitleg van het wettelijk kader, zie bijlage 1.

De voorliggende rapportage beschrijft in de hoofdstukken 5 en 6 de resultaten van het verkennend onderzoek naar de effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

De centrale vraag van de toetsing is: bestaat er een reële kans op significante negatieve effecten op beschermde natuurgebieden of kan het optreden van significant negatieve effecten met zekerheid worden uitgesloten?

Figuur 1.1 Ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden.

Deze rapportage geeft antwoord op de volgende vragen:

- Welke beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden) liggen binnen de invloedssfeer van het plan/project? Wat zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor deze natuurgebieden?

- Wat is de ligging van het plangebied ten opzichte van de habitattypen, de leefgebieden van soorten of andere natuurwaarden waarvoor de desbetreffende natuurgebieden zijn aangewezen? Welke functies heeft het plangebied en zijn invloedssfeer voor deze beschermde natuurwaarden?
- Welke effecten op beschermde gebieden heeft het project?
- Wat zijn de effecten van het plan/project als deze worden beschouwd in samenhang met andere activiteiten en plannen?
- Kunnen significante effecten (inclusief cumulatieve effecten) met zekerheid worden uitgesloten?

De effecten van het project worden getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen die gelden voor de omliggende Natura 2000-gebieden. Deze zijn ontleend aan de definitieve aanwijzingsbesluiten.

1.3 Aanpak 'nee, tenzij-toets' NND

Het plangebied grenst aan een gebied dat planologisch is beschermd als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het ruimtelijke beleid voor het NNN is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in het NNN het 'nee, tenzij'-regime. Als een voorgenomen ingreep de 'nee, tenzij'-toets met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden. Eventuele nadelige effecten moeten worden gemitigeerd en de resterende schade moet worden gecompenseerd. Als een voorgenomen ingreep niet voldoet aan de voorwaarden uit het 'nee, tenzij'-regime dan kan de ingreep niet plaatsvinden (zie 'Spelregels EHS', ministerie van LNV 2007). De Provincie Drenthe heeft te beschermen gebieden vastgelegd in het Natuurnetwerk Drenthe (Natuurbeheerplan Drenthe, 2017).

Een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN is niet toegestaan. Tenzij:

- er sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- er geen alternatieven zijn;
- de resterende schade (na mitigatie) wordt gecompenseerd.

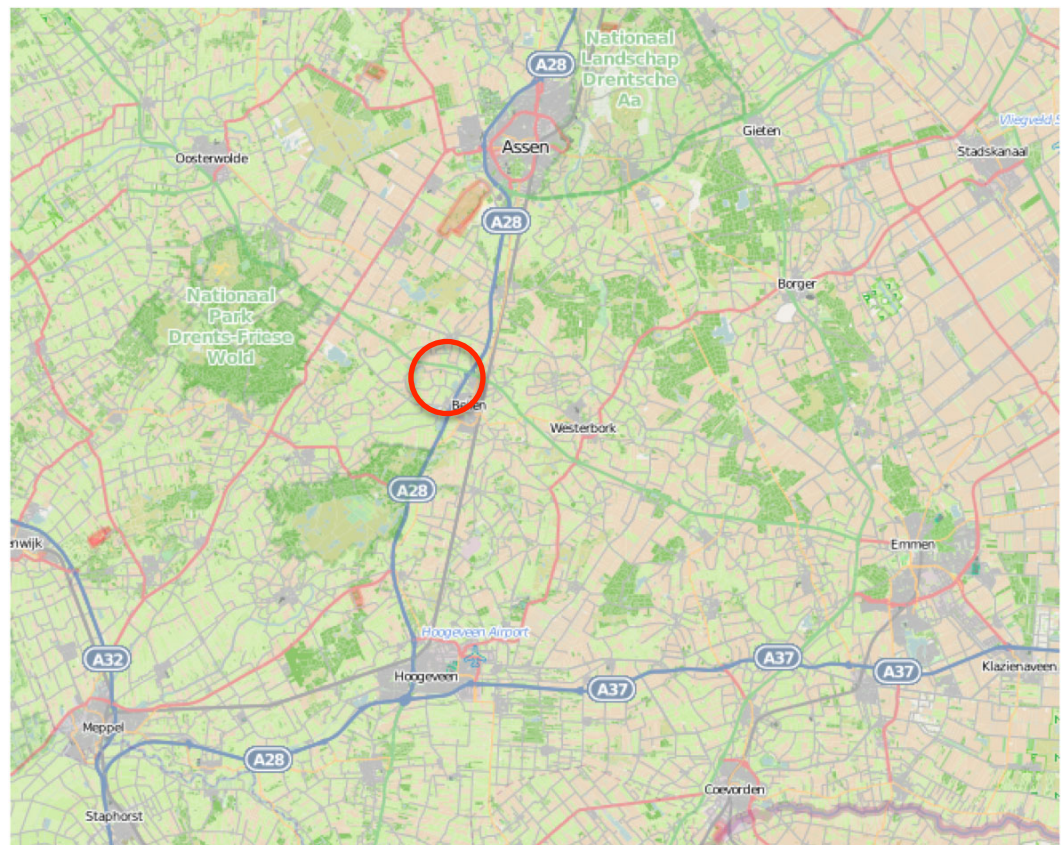
Voor zonnepark Hijken is een toets uitgevoerd die antwoord geeft op de volgende vragen:

- Ligt het zonnepark in het NND (onderdeel van NNN)?
- Wat zijn de kernkwaliteiten ter plaatse?
- Is sprake van een significante aantasting van die kernkwaliteiten?
- Wat zijn de mogelijkheden om een eventuele aantasting te beperken?
- Is er een noodzaak voor de compensatie van een eventuele aantasting van het NND?

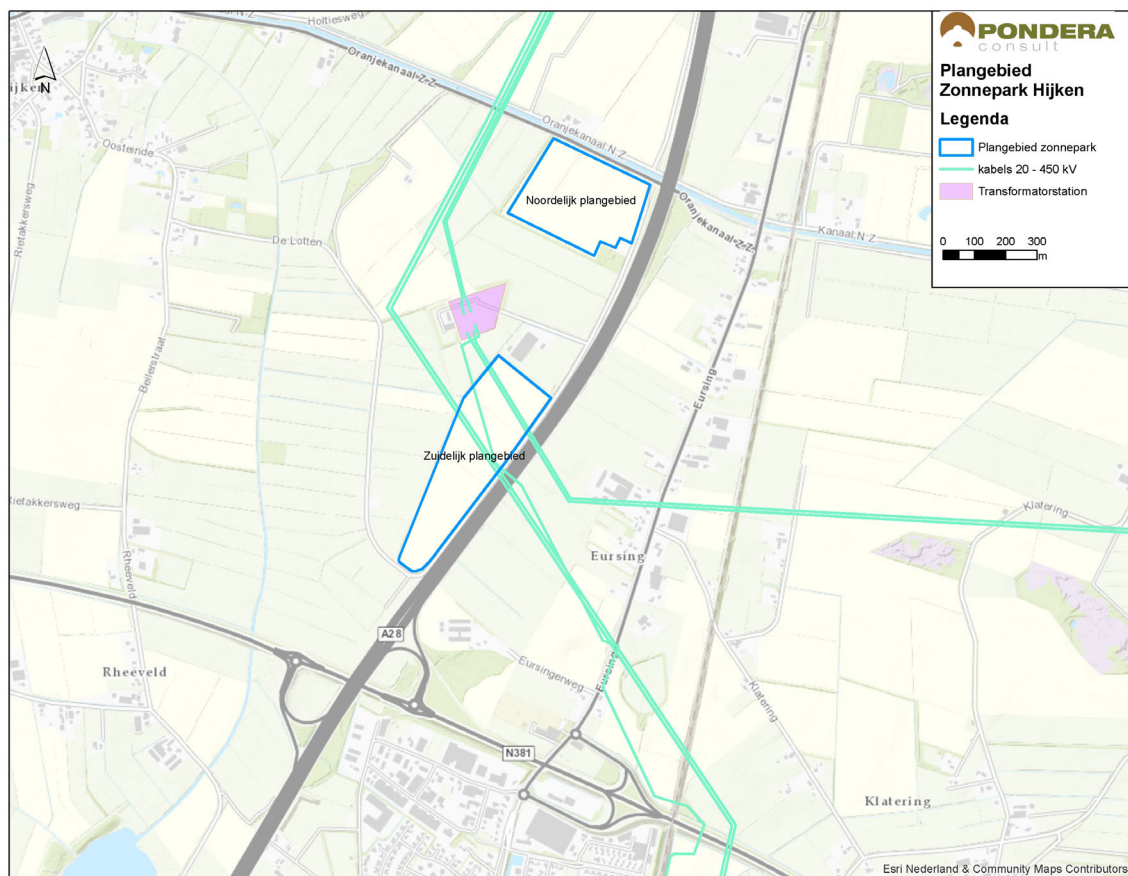
2 De locatie van het zonnepark

Het plangebied van het zonnepark Hijken ligt in de gemeente Midden-Drenthe, ten noorden van Beilen en ten westen van de A28. Het park is gepland op twee deellocaties; het noordelijk plangebied en het zuidelijk plangebied (zie figuur 2.1). Aan de noordzijde vormt Oranjekanaal-Zuidzijde de begrenzing van het plangebied, in het oosten en zuiden de weg De Lotten.

Op de planlocatie is de plaatsing van zonnepanelen op stellages voorzien waarbij ruimte behouden blijft tussen de stellages voor het uitvoeren van beheer aan de vegetatie onder en rondom de panelen.

Figuur 2.1 Locatie van het geplande zonnepark Hijken tussen Assen en Hoogeveen (Ondergrond: OpenStreetMap.org contributors under CC BY-SA 2.0 license).

Figuur 2.2 Ligging van de twee delen van het plangebied (bron: Pondera).

Foto 1 Zicht op het noordelijk deel van het plangebied van zonnepark Hijken, gezien vanaf Oranjekanaal- Zuidzijde richting zuidwest.

Foto 2 Zicht op het zuidelijk deel van het plangebied van zonnepark Hijken vanaf De Lotten, richting noord).

3 Aanwezigheid van beschermde soorten

3.1 Planten

Uit de ruime omgeving van het plangebied zijn uit de afgelopen vijf jaar in de NDFF geen waarnemingen bekend van rode lijstsoorten en / of beschermde soorten (NDFF, 2017). Zowel het noordelijk als het zuidelijk deel van het plangebied bestaat uit akkers waarop tijdens het veldbezoek aardappels en bieten stonden. Tussen deze gewassen zijn diverse zeer algemene (stikstofminnende) onkruiden aangetroffen zoals bijvoet en ridderzuring. In de bermen net buiten het plangebied staan tussen diverse soorten grassen soorten als duizendblad, boerenwormkruid en wilgenroosje .

Er zijn geen beschermde of zeldzame planten waargenomen tijdens het veldbezoek. Intensief bemeste aardappel- en bietenakkers zoals aanwezig in het plangebied zijn ongeschikt voor zeldzame soorten.

De onder de Wnb beschermde planten zijn (zeer) zeldzaam en komen uitsluitend voor in natuurgebieden en in / langs extensief beheerde (graan)akkers. Omdat groeiplaatsen voor deze soorten ontbreken is het uitgesloten dat deze soorten in het plangebied voorkomen.

Foto links: droge greppel langs de aardappelakker parallel aan Oranjekanaal-zuidzijde, rechts een deel van de aardappelakker.

3.2 Ongewervelden

Waarnemingen van onder Wnb beschermde ongewervelden zijn uit (de directe omgeving van) het plangebied niet bekend (NDFF, 2017). De ongewervelden die door de Wnb worden beschermd, zijn zeldzame soorten als grote vuurvlieder, pimperl-blauwtje, bosbeekjuffer en speerwaterjuffer, die niet in de omgeving van het plangebied voorkomen (NDFF, 2017). Gezien het ontbreken van geschikt habitat (bijvoorbeeld vennen, beken, rijk ontwikkelde grazige vegetaties) is de aanwezigheid van beschermde ongewervelden in het plangebied uitgesloten.

3.3 Vissen

In het plangebied is geen open water aanwezig. In de greppel aan de zuidkant van het zuidelijk plangebied stond als gevolg van recente regenval wat water. Dit betreft een tijdelijke situatie. De aanwezigheid van (beschermde) vissen is uitgesloten.

3.4 Amfibieën

Het plangebied biedt geen geschikt voortplantingswater voor amfibieën. In de greppels staat vermoedelijk zelden of nooit langdurig (minimaal enige weken) water. Op de zandbodem van het plangebied sijgt het regenwater al snel de grond in.

Het kan echter niet worden uitgesloten dat incidenteel een enkel algemeen voorkomende amfibieënsoort het plangebied gebruikt als landhabitat en zal overwinteren in bijvoorbeeld muizen- en mollengangen. Het kan gaan om soorten als gewone pad, bastaardkikker en / of bruine kikker. Dergelijk landhabitat vormt vaste rust- en verblijfplaatsen onder de Wnb. Deze algemeen voorkomende soorten zijn beschermd onder het “Beschermsregime andere soorten”. Voor deze soorten geldt in de provincie Drenthe een vrijstelling van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ontwikkelingen .

Waarnemingen van amfibieën van de Habitatrichtlijn zijn uit de wijde omgeving van het plangebied niet bekend. Het plangebied heeft voor deze soorten geen betekenis omdat geschikte poelen en landhabitat ontbreken.

3.5 Reptielen

Uit de ruime omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van inheemse reptielen (NDFF, 2017). Voor reptielen heeft het plangebied geen betekenis, het voorkomen van reptielen is uitgesloten.

3.6 Grondgebonden zoogdieren

Uit de omgeving van het plangebied zijn de volgende waarnemingen van grondgebonden zoogdieren bekend: vos, ree, eekhoorn, steenmarter, konijn, haas (NDFF, 2017). Afgaande op de locaties van de waarnemingen (A28) betreft het waarnemingen van automobilisten van (doodgereden) dieren.

Tijdens het veldwerk zijn in het plangebied geen sporen van grondgebonden zoogdieren aangetroffen. Op grond van de aanwezigheid van geschikt habitat kunnen kleine grondgebonden zoogdieren in lage aantallen aanwezig zijn, zoals de veldmuis, aardmuis, bosspitsmuis, marterachtigen (zoals de bunzing). Deze zoogdieren vallen onder het “Beschermsregime andere soorten” (behalve de mol). Voor deze soorten geldt in de provincie Drenthe een vrijstelling van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ontwikkelingen .

3.7 Vleermuizen

Het plangebied maakt (mogelijk) onderdeel uit van het leefgebied van de volgende soorten vleermuizen: de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis. Verder kunnen incidenteel andere soorten voorkomen zoals de laatvlieger en de meervleermuis.

Verblijfplaatsen

Potenties voor verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen (zoals de gewone dwergvleermuis) zijn niet aanwezig omdat er geen gebouwen in het plangebied staan.

Potenties voor verblijfplaatsen van boombewonende soorten (ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis) binnen het plangebied zijn evenmin aanwezig, vanwege het ontbreken van bomen (met holten).

Foerageergebied

Het plangebied is niet of nauwelijks geschikt als foerageergebied vanwege de openheid, eenzijdige vegetatie (akkerland) en het gebrek aan structuurvariatie (geen afwisseling zoals in structuur zoals langs water-oeverbosranden). Omdat het plangebied nauwelijks belang heeft ten opzichte van omliggende gebieden (zoals begroeide oevers en opgaande beplanting), betreft het plangebied met zekerheid geen foerageergebied met wezenlijke betekenis voor een populatie.

Vliegroutes

Door het open karakter van het plangebied en het ontbreken van lijnelementen zoals bomenrijen ontbreken vliegroutes in het plangebied. De beplanting langs de akkers kan in gebruik zijn als vliegroute.

3.8 Vogels

Akkers kunnen in het voorjaar betekenis hebben voor scholeksters en kieviten. Het zal hooguit om een incidenteel nest gaan.

Voor soorten met jaarrond beschermde nestplaats ontbreekt geschikt broedhabitat, zoals opgaande beplanting en gebouwen. Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten binnen het plangebied is uitgesloten.

In de opgaande beplanting rondom het noordelijk plangebied kunnen algemeen voorkomende vogels tot broeden komen. Deze soorten foerageren dan in de opgaande beplanting. De aanwezigheid van een jaarrond beschermd nest van een buizerd of sperwer is niet waarschijnlijk. Het plangebied is beperkt geschikt als jachtgebied voor diverse soorten roofvogels en uilen omdat op de intensief gebruikte akkers weinig tot geen voedsel (muizen, regenwormen, amfibieën) voorkomt voor deze soorten.

In de winter foerageren onder andere ganzen op de akkers. Ze foerageren dan op oogstresten. Ook kunnen kraaien en roofvogels incidenteel gebruik maken van het plangebied. Het plangebied heeft voor deze soorten geen wezenlijke betekenis, omdat

het slechts een beperkt deel van hun foerageergebied vormt en er in de omgeving veel ander (en geschikter) foerageergebied aanwezig is.

4 Effecten op beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt op basis van beschikbare kennis over voorkomen en gedrag een overzicht gegeven van de effecten op de in het plangebied aanwezige beschermde soorten (zie hoofdstuk 3).

Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de volgende effecten:

- Verstoring van leefgebied / verblijfplaatsen in de aanlegfase;
- Verlies van leefgebied / verblijfplaatsen in de gebruiksfase.

De effecten zijn zoveel mogelijk gekwantificeerd. Bij deze kwantificering moet echter in acht worden genomen dat, hoewel ze gebaseerd zijn op het meest recente onderzoek, de nodige aannames gedaan zijn en dat marges realistisch zijn rondom de gepresenteerde aantallen. De aannames in de berekeningen zijn altijd op zo'n manier gedaan dat in alle gevallen met zekerheid het *worstcase* scenario is getoetst (zie hoofdstuk 5) en conclusies met zekerheid kunnen worden getrokken.

4.1 Vogels

Aanlegfase

Vernieling en verstoring van nesten

Het plaatsen van de zonnepanelen in het voorjaar kan leiden tot vernieling en verstoring van nesten van bijvoorbeeld Kievit en Scholekster. Hierdoor worden dan verbodsbepalingen overtreden.

De plaatsing van de panelen leidt niet tot verstoring en / of vernietiging van nesten in de opgaande beplanting rondom het noordelijk plangebied.

Gebruiksfase

Ruimtebeslag

Aangezien het plangebied niet van belang is als foerageergebied voor de instandhouding van jaarrond beschermde nestplaatsen zijn effecten als gevolg van ruimtebeslag uitgesloten.

4.2 Vleermuizen

Aanlegfase

Voor de aanleg van het zonnepark vindt geen kap van bomen plaats. De opgaande beplanting, die mogelijk een functie heeft als vliegroute, blijft behouden. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen.

Gebruiksfase

Als gevolg van ruimtebeslag gaat geen foerageergebied verloren.

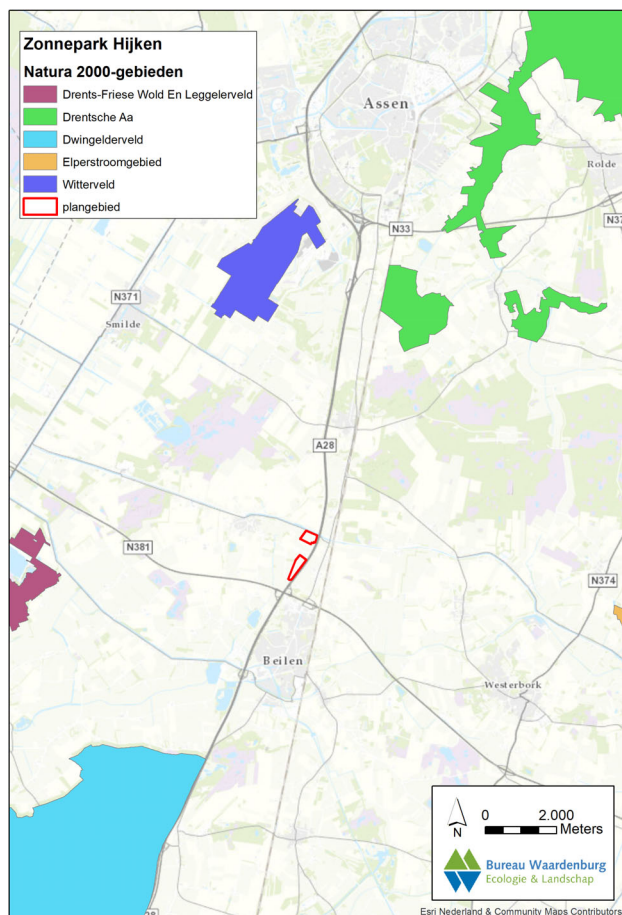
4.3 Overige soorten

Voor overige algemene soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren die in het plangebied (kunnen) voorkomen (gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker, veldmuis, aardmuis, bosspitsmuis, marterachtigen) bestaat vrijstelling voor overtreding van verbodsbepalingen als gevolg van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Gezien het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de ingreep en het algemeen voorkomen van deze soorten zijn effecten op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten uitgesloten.

5 Natura 2000 en de zonneparklocatie

5.1 Natura 2000-gebieden nabij het plangebied

Zonnepark Hijken is gepland op geruime afstand van diverse Natura 2000-gebieden (zie figuur 5.1).

Figuur 5.1 De ligging van de twee delen van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van Natura 2000-gebieden.

5.2 Relatie plangebied en Natura 2000-gebieden

In deze paragraaf wordt de aanwezigheid op en rond de zonneparklocatie besproken van de habitattypen, soorten van 'Bijlage II', broedvogels en niet-broedvogels waarvoor de Natura 2000-gebieden rondom het geplande zonnepark zijn aangewezen.

5.2.1 Betekenis plangebied voor beschermde habitattypen

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied en heeft daarom geen betekenis voor de habitattypen waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen.

5.2.2 Betekenis plangebied voor soorten van Bijlage II Habitatrichtlijn

Het plangebied ligt op minimaal twee kilometer van omliggende Natura 2000-gebieden. De soorten van bijlage II van de Habitatrichtlijn, die voor die gebieden zijn aangewezen, komen voor nabij of in open water, binnen de begrenzingen van de Natura 2000-gebieden en / of net daarbuiten. Het betreft de kamsalamander, rivierprik, rivierdonderpad, kleine en grote modderkruiper en drijvende waterweegbree. Aangezien de locatie voor het zonnepark op een afstand van circa 2-3 kilometer van de Natura 2000-gebieden ligt en in het plangebied geen open water voorkomt hebben deze soorten geen enkele binding met het plangebied. Daarom worden de soorten van bijlage II van de Habitatrichtlijn van de Natura 2000-gebieden hier niet verder behandeld.

5.2.3 Betekenis plangebied voor kwalificerende broedvogelsoorten

Voorkomen en huidige functie plangebied voor broedvogels

De broedvogels waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen (zie bijlage 2) komen niet voor in of nabij het plangebied. Het betreft vogels van bos, heide, rijk gestructureerd halfopen gebied en open water en in het plangebied komt dergelijk habitat niet voor. Gezien de geringe actieradius van de meeste soorten tijdens het broedseizoen en de ongeschiktheid van het plangebied vervult het plangebied geen functie voor deze soorten.

Het Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold en Leggelderveld is aangewezen voor de wespendif. De wespendif broedt in bossen en kan tot op 10 kilometer afstand van het nest foerageren (van Manen 2001). Op basis van de afstand zou het plangebied binnen de actieradius van de wespendif liggen. Recent onderzoek, waarin wespendifen zijn voorzien van een satellietzender, heeft laten zien dat de wespendifen van de Veluwe open gebieden grotendeels vermijden (van Manen & Sierdsema 2008). Het plangebied en de directe omgeving vormen daarmee geen geschikt foerageerhabitat voor wespendifen en zal daarom niet gebruikt worden door vogels van Drents-Friese Wold en Leggelderveld.

5.2.4 Betekenis plangebied voor kwalificerende niet-broedvogelsoorten

De Natura 2000-gebieden Dwingelderveld en Drents-Friese Wold en Leggelderveld hebben instandhoudingsdoelen voor niet-broedvogels. Het betreft dodaars, draaihals, paapje, roodborsttapuit, tapuit, kleine zwaan, toendrarietgans, wintertaling, slobeend.

Van deze soorten maakt alleen de toendrarietgans gebruik van akkers als foerageergebied. In het winterhalfjaar eten ze op geruime afstand van hun slaapplek (in Natura 2000-gebied Dwingelderveld) oogstresten zoals aardappels en bieten.

6 Effecten op Natura 2000-doelen

6.1 Mogelijke effecten en de invloedssfeer van het project

De voorgenomen ingreep vindt plaats *buiten* Natura 2000-gebied. *Directe* negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingreep (verlies oppervlakte habitatype en verlies oppervlakte leefgebied in Natura 2000-gebied) zijn daarom uitgesloten.

Indirecte effecten, dus effecten van werkzaamheden buiten het Natura 2000-gebied op soorten en habitattypen in het gebied (externe werking) zijn ook - op voorhand - uitgesloten, met mogelijke uitzondering van effecten op de toendrarietgans. Met uitzondering van de toendrarietgans hebben de soorten en habitattypen waarvoor de nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn aangewezen geen binding met het plangebied (zie § 5.2.4). De storende factoren die uitgaan van de werkzaamheden zijn lokaal (de verstoring zal niet verder reiken dan 100 m) en reiken niet tot aan de Natura 2000-gebieden die op 2 km afstand of meer liggen. Verder kan gebruik van het zonnepark leiden tot potentieel verlies van leefgebied (door ruimtebeslag) van soorten buiten Natura 2000-gebied (indirect). Overige storende factoren (chemische, fysische of versturende factoren) zijn niet aan de orde.

Als gevolg van het gebruik zullen geen andere effecten optreden:

- geen weerspiegeling c.q. verblinding ivm antireflectieglas;
- nauwelijks betreding van het terrein door personen dus geen verstoring.
- extensieve begrazing van het terrein door grazers (zoals schapen) leidt niet tot nadelige effecten op flora en fauna omdat natuurwaarden zich instellen op een dergelijke beheervorm.

6.2 Bepaling en beoordeling van effecten

6.2.1 Effecten op niet-broedvogels

Toendrarietganzen foerageren tot op een afstand van 9 kilometer afstand van de slaapplaats (H. Feenstra, 2001). In het gebied met deze straal ligt een grote oppervlakte aan akkers. Een verwaarloosbare fractie van dit foerageergebied kan in de gebuiksfase van het geplande zonnepark minder geschikt worden voor de toendrarietgans. Dit is een verwaarloosbaar onderdeel van het totale areaal geschikt foerageergebied in de omgeving (>10.000 ha). Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied en ruim binnen bereik van slaapplaatsen voldoende alternatief foerageergebied aanwezig waar de ganzen naar uit kunnen wijken. Er is derhalve **geen sprake van maatgevende verstoring of verlies areaal foerageergebied van de toendrarietgans**. Wanneer rekening gehouden wordt met het potentieel beschikbare foerageergebied voor toendrarietgans van het Natura 2000-gebied Dwingelderveld en omgeving (akkers in Midden-Drenthe) is de fractie verstoorde gebied van het totaal nog veel lager oftewel nihil.

6.3 Cumulatieve effecten

Uit voorgaande blijkt dat als gevolg van het geplande zonnepark Hijken voor geen enkel habitatype en soort waarvoor nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn aangewezen negatieve effecten zullen optreden. Significante negatieve effecten op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van omliggende Natura 2000-gebieden zijn daarom met zekerheid uitgesloten. Voor soorten en habitatypes is een cumulatiestudie daarom niet relevant. Omdat er geen effecten worden verwacht, is het niet nodig effecten in samenhang met andere voorgenomen ontwikkelingen te bekijken.

6.4 Significantie

Uit voorgaande blijkt dat als gevolg van het geplande zonnepark Hijken geen negatieve effecten optreden op habitatypes, habitatsoorten en / of vogelsoorten. Significante negatieve effecten op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van de omliggende Natura 2000-gebieden zijn daarom ook voor alle habitatypes, habitatsoorten en alle vogelsoorten met zekerheid uitgesloten.

7 Effecten op het Natuurnetwerk Drenthe

7.1 Het plangebied en het Natuurnetwerk Drenthe

Het noordelijk deel van zonnepark Hijken grenst aan een onderdeel van het Natuurnetwerk Drenthe (NND). De beplanting rondom het noordelijk plangebied is aangewezen als onderdeel van het Natuurnetwerk Drenthe (zie figuur 5.1). De provincie heeft met de aanwijzing van dergelijke elementen het behoud en bescherming ervan beoogd.

De eerder besproken Natura 2000-gebieden zijn ook onderdeel van het Natuurnetwerk Drenthe maar liggen zodanig ver van het geplande zonnepark dat effecten op voorhand uitgesloten zijn.

7.2 Effecten op het NND

De zonnepanelen van zonnepark Hijken worden niet geplaatst binnen de grenzen van het NND. Effecten in de vorm van ruimtebeslag zijn derhalve niet relevant.

Aangezien het plangebied buiten het NND ligt, is er geen effect op geologische en geomorfologische dynamiek, water-, sediment- en diasporetransport, aardkundige waarden, kwel, bodem en grondwaterreservoir binnen het NND.

Het lokale cultuurlandschap, natuurcomplexen en cultuurhistorische patronen en beheersvormen worden niet beïnvloed door het zonnepark.

Bij de ontwikkeling van het zonnepark blijven kavelpatronen, houtwallen, singels en boerderijen in stand. Op vergezichten heeft de aanleg van het zonnepark geen invloed.

7.3 Beoordeling van effecten op het NND

Zonnepark Hijken heeft noch in de aanlegfase noch in de gebruiksfase effecten op behoud- en beschermingsdoelen van het NND.

8 Conclusies

8.1 Conclusies Wnb (onderdeel soortenbescherming)

De conclusies zijn opgesteld op basis van het uitgevoerde veldwerk en de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

- Het aanleggen van het zonnepark kan leiden tot vernieling en / of verstoring van nesten van vogels. Door het zonnepark buiten het broedeizoen aan te leggen (dus buiten de periode maart-augustus), worden effecten op broedende vogels voorkomen.
- Het plangebied heeft een beperkte betekenis voor algemene soorten amfibieën en zoogdieren van het *Beschermingsregime andere soorten*. Voor deze soorten geldt een vrijstelling ten aanzien van ruimtelijke ingrepen in de provincie Drenthe.
- Het aanleggen van het zonnepark heeft geen negatief effect op verblijfplaatsen van vleermuizen. Als gevolg van de ingreep gaan geen verblijfplaatsen verloren. Evenmin heeft de ingreep effect op essentiële foerageergebieden, vliegroutes en migratiegebied van vleermuizen.

8.2 Conclusies Wnb (onderdeel gebiedenbescherming)

De aanleg en exploitatie van zonnepark Hijken heeft met zekerheid geen negatief effect op habitattypen en soorten waarvoor omliggende Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. Significante negatieve effecten op Natura 2000-gebieden ten gevolge van het zonnepark Hijken zijn dan ook uitgesloten.

8.3 Conclusie Natuurnetwerk Drenthe

De aanleg en exploitatie van zonnepark Hijken vindt plaats buiten gebieden die onderdeel uitmaken van het Natuurnetwerk Drenthe (NND). Derhalve is geen sprake van ruimtebeslag van het NND. Zonnepark Hijken heeft noch in de aanlegfase noch in de gebruiksfase (in)directe effecten op de behoud- en beschermingsdoelen van het NND.

9 Literatuur

- Nolet, B.A., J.M. Baveco & H. Kuipers, 2009. Evaluatie opvangbeleid 2005-2008 overwinterende ganzen en smienten. Deelrapport 2. Een model-berekening van de capaciteit van opvanggebieden voor overwinterende ganzen en smienten. Alterra, Wageningen.
- van Manen, W. & H. Sierdsema, 2008. Ruimtegebruik van Wespddieven in Gelderland. Veldonderzoek en kennislacunes. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Feenstra, H. & L.M.J. van den Bergh, 2001. Toenemend aantal Toendrarietganzen *Anser serrirostris rossicus* op het Fochteloërveen, uit: "Drentse Vogels (14, 2001)".

Bijlage 1 Kader Wet natuurbescherming

1.1 Inleiding

Vanaf 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (kortweg: Wnb) in werking. Deze wet vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Met de inwerkingtreding van de Wnb zijn de provincies het bevoegde gezag voor de ontheffing- en vergunningverlening voor plannen en projecten en voor het vaststellen van vrijstellingsregelingen. Bij provincie overschrijdende projecten is dit de minister van EZ.

Deze bijlage vat het wettelijk kader samen voor toetsing van ruimtelijke ingrepen en andere handelingen. In paragraaf 1.2 komen algemene bepalingen van de wet aan de orde. Gebiedsbescherming is in de wet beschreven in 'Hoofdstuk 2 Natura 2000-gebieden' en is hier samengevat in paragraaf 1.3. De bescherming van soorten is in de wet beschreven in 'Hoofdstuk 3 Soorten' en in deze bijlage samengevat in paragraaf 1.4. De bescherming van bomen en bos is in de wet beschreven in 'Hoofdstuk 4 Houtopstanden, hout en houtproducten' en is hier samengevat in paragraaf 1.5. Andere onderdelen van de Wnb zoals jacht, schadebestrijding, overlastbestrijding, faunabeheer en omgang met exoten maken geen deel uit van deze bijlage.

1.2 Algemene bepalingen

Art 1.10 De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

Art 1.11 Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorgplicht houdt in elk geval in dat handelingen waarvan redelijkerwijs verwacht mag worden dat ze nadelige gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten achterwege blijven, dan wel dat noodzakelijke maatregelen worden getroffen om negatieve gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen ze beperkt of ongedaan worden gemaakt.

Art 1.12 Gedeputeerde staten van de provincies dragen zorg voor:

- het nemen van de nodige maatregelen voor de bescherming, de instandhouding of het herstel van biotopen en leefgebieden in voldoende gevarieerdheid voor alle van nature in het wild levende vogelsoorten en planten en dieren en hun habitats van bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn en habitattypen van bijlage I van de Habitatrichtlijn;
- het behoud of het herstel van een gunstige staat van instandhouding van de met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende van nature in het wild voorkomende dier- en plantensoorten;
- de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland.

Gedeputeerde staten kunnen gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en 'bijzondere provinciale landschappen'.

1.3 Natura 2000-gebieden

De Wnb heeft tot doel het beschermen en in stand houden van Natura 2000-gebieden.

Relevante wettelijke bepalingen

De beoordeling van projecten en andere handelingen wordt geregeld in artikel 2.7 tot en met artikel 2.9. Aanwijzingsbesluiten geven de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van de leefgebieden voor vogels van de Vogelrichtlijn, de natuurlijke habitats en de habitats van soorten van de Habitatrichtlijn. De instandhoudingsmaatregelen zijn voor elk gebied beschreven in het beheerplan. Tevens beschrijft het beheerplan welke handelingen en ontwikkelingen in het gebied en daarbuiten het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen. Voor het uitvoeren van plannen of projecten kan GS de verplichting opleggen tot preventieve of herstelmaatregelen. Dit is niet van toepassing indien voor het plan of project een (omgevings)vergunning is verleend.

Beoordeling van plannen en projecten

Art. 2.7 Voor een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie (in cumulatie) met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, is een **passende beoordeling** noodzakelijk.

Er is een **vergunning** nodig van GS voor projecten of andere handelingen die de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen. De bevoegdheid ten aanzien van de vergunningverlening ligt bij GS van de provincie waarin het project wordt uitgevoerd.

Er geldt een **uitzondering op de vergunningprocedure** op grond van de Wet natuurbescherming: als via een andere wettelijke bepaling een passende beoordeling verplicht is (bijvoorbeeld op grond van de Tracéwet of de Spoedwet wegverbreding) voor de besluitvorming.

Art. 2.9 Géén vergunning is nodig:

- Als het project of de handeling is opgenomen in een Natura 2000-beheerplan of in een vastgesteld programma voor Natura 2000-gebieden (zoals de PAS). Voorwaarde is dat 1) ten aanzien van het plan of het programma een passende beoordeling van projecten is uitgevoerd waaruit de zekerheid is verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten, en 2) dat het bestuursorgaan dat het plan of programma heeft vastgesteld, tevens bevoegd gezag is voor vergunningverlening of dat dit bestuursorgaan heeft ingestemd heeft met het plan of programma.
- Als het project of de handeling al bestond of bekend was op de referentiedatum 31 maart 2010 of later als het gebied later is aangewezen (ook wel bekend als bestaand gebruik).
- Als het project of de handeling behoort tot door PS bij verordening aangewezen categorieën van gevallen.

Toelichting op begrippen

Habitattoets

De habitattoets is de verzamelnaam van toetsingen van effecten van plannen en projecten op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. In beginsel worden de effecten van plannen en projecten op Natura 2000-gebieden 'passend beoordeeld'. Als er kans is op significant negatieve effecten en mitigerende maatregelen bij de beoordeling zijn betrokken wordt gesproken over een '**passende beoordeling**'. Om procedurele redenen kan er voor worden gekozen om een **oriëntatiefase** – soms ook wel '**voortoets**' genoemd – te doorlopen. De inhoudelijke studie is in de oriëntatiefase in grote lijnen identiek aan een passen de beoordeling, echter mitigerende maatregelen zijn bij de oriëntatiefase niet bij de beoordeling betrokken. Als de conclusie is dat significante negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten en maatregelen nodig zijn om significant negatieve effecten met zekerheid te voorkomen, zal alsnog een passende beoordeling nodig zijn.

Mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen zijn maatregelen ter voorkoming of beperking van het (mogelijke) effect van het project of andere handeling en deze maatregelen zijn onlosmakelijk verbonden zijn met een project / andere handelingen

Cumulatieve effecten

Voor de habitattoets geldt uitdrukkelijk dat voor elke activiteit onderzocht moet worden of er mogelijke significante effecten zijn als gevolg van de activiteit afzonderlijk en in

combinatie met andere plannen en projecten. In het laatste geval moeten de gezamenlijke ofwel cumulatieve effecten beoordeeld worden in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Het gaat daarbij om alle plannen en projecten die op bestuurlijk niveau zijn goedgekeurd en die nog niet (volledig) zijn gerealiseerd.

Significantie

Van significante effecten kan sprake zijn als ten gevolge van het plan of project realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen wordt bemoeilijkt of onmogelijk wordt gemaakt. In de Leidraad bepaling Significantie is het begrip 'significante gevolgen' toegelicht.¹

Externe werking

Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als die activiteiten negatieve effecten op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied (kunnen) veroorzaken. Dit wordt de 'externe werking' van de bescherming genoemd.

Programma Aanpak Stikstof

Op 1 juli 2015 is de Programma Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden. Dit programma geeft met een gericht pakket van herstelmaatregelen enerzijds waarborgen voor behoud en herstel van stikstofgevoelige habitats en leefgebieden van soorten en biedt anderzijds ruimte voor nieuwe economische activiteiten. Voor projecten die vermeld zijn op een lijst met prioritaire projecten is op voorhand ruimte gereserveerd. Voor nieuwe projecten (niet-prioritair) geldt bij een toename van stikstofdepositie op een stikstof gevoelig habitat met thans al een overschrijding het volgende:

- Activiteiten met een stikstofdepositie vanaf 1 mol/ha/jaar zijn vergunningplichtig.
- Activiteiten met een stikstofdepositie onder 0,05 mol/ha/jaar zijn niet vergunningplichtig.
- Voor activiteiten met een stikstofdepositie tussen 0,05 mol/ha/jaar – 1 mol/ha/jaar moet voor het Natura 2000-gebied worden nagegaan wat de actuele geldende grenswaarde is. Bij 95% uitgegeven depositieruimte wordt de grenswaarde verlaagd naar 0,05 mol/ha/jaar; dan is dus een vergunning nodig bij een stikstofdepositie hoger dan 0,05 mol/ha/jaar (anders bij 1 mol/ha/jaar)

De omvang van de stikstofdepositie als gevolg van een project moet worden vastgesteld aan de hand van het rekenmodel AERIUS Calculator.

¹ Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. Publicatie Steunpunt Natura 2000, versie 27 mei 2010.

1.4 Soorten

Verbodsbepalingen

De Wnb onderscheidt bij de bescherming van soorten drie beschermingsregimes:

Art. 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk in het wild levende vogels (VR artikel 1) te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder 1 te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld onder 1 te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld onder 1 opzettelijk te storen.
5. Het verbod, opzettelijk storen, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het ministerie heeft een lijst gemaakt van soorten vogels die hun nest doorgaans het hele jaar door of telkens opnieuw gebruiken. Deze nesten zijn jaarrond beschermd². Voor andere soorten geldt dat de nesten alleen beschermd zijn wanneer zij (in het broedseizoen) in gebruik zijn.

Art. 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende **dieren** (HR bijlage IV, VvBern Bijlage II, VvBonn Bijlage I) opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld onder 1 opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld onder 1 in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder 1 te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden **planten** (HR bijlage IV, VvBern Bijlage I) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Art. 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Het is verboden in het wild levende **zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers** van de soorten, genoemd in de bijlage bij de Wet, onderdeel A, natuurbescherming opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder 1 opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
3. Het is verboden **vaatplanten** genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij de Wet natuurbescherming, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

² Zie de Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingrepen, ministerie van LNV, augustus 2009.

Ontheffingen en vrijstellingen

Gedeputeerde staten kunnen een ontheffing verlenen van verboden die gelden voor Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Art 3.3), Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Art 3.8) en Beschermingsregime andere soorten (Art 3.10 lid 2). Provinciale staten en de Minister kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van deze verboden (Art 3.3, Art 3.8)

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing,
- er is voldaan aan een in Art 3.3 dan wel Art 3.8 genoemd belang,
- er is geen sprake van een verslechtering van de (gunstige) staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Aan een ontheffing kunnen voorwaarden worden gesteld om schade te beperken of te compenseren zodat er geen afbreuk wordt gedaan aan de Svl.

Art 3.3, Art 3.8 De verboden voor zijn niet van toepassing op handelingen ten behoeve van instandhoudingsmaatregelen en handelingen in het kader van een Natura 2000-beheerplan of een vastgesteld programma (zoals bijvoorbeeld de PAS).

Art. 3.10 Voor soorten vallend onder '*Beschermingsregime andere soorten*' kan de provincie een vrijstelling verlenen voor handelingen in het kader van de **ruimtelijke inrichting of ontwikkeling** van gebieden en **bestendig beheer of onderhoud**.

Art. 3.31 De hierboven genoemde verboden onder de drie beschermingsregimes zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde **gedragscode** en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer of onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

1.5 Houtopstanden

Hoofdstuk 4, paragraaf 4.1 van de Wnb regelt de verbodsbepalingen ten aanzien van houtopstanden.

Art. 4.1 De bepalingen in § 4.1 hebben o.a. geen betrekking op houtopstanden binnen de bebouwde kom, op erven of in tuinen, wegbeplantingen, beplanting langs rijkswegen, boomsingels en in het geval van het dunnen van een houtopstand.

Art. 4.2 Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten.

Art. 4.3 Als een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van vriend- of hakhout, geldt een plicht tot herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen.

Art. 4.4 De bepalingen in § 4.1 zijn eveneens niet van toepassing als het vellen van houtopstanden en herbeplanten wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode.

In de artikelen van § 4.1 zijn meer uitzonderingen aangegeven.

